

Cesta maličkých

Matouš 18,1-5

1. Kdo je největší?

Dnešní příběh začíná otázkou Ježíšových učedníků, kdo je největší v království nebeském (v. 1). To může znít velmi duchovně a zbožně, zajímat se o velikost v Božím království. Ale proč je to vlastně zajímavá? Proč je zajímavá ti „největší“? Možná je to dáno trochu kolektivem, ve kterém žijí. Je ryze mužský. A mužský kolektiv nezřídka zajímají otázky moci a vlivu. I jindy Ježíšovi učedníci kladli podobné otázky, tentokrát už zcela nepokrytě zaměřené na svůj kolektiv. U Lk 9,46 čteme: „*Přišlo jim na mysl, kdo z nich je asi největší.*“ A u Lk 22,24 opět: „*Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší.*“ Zdá se, že podobné otázky, kdo z nich je největší, je zaměstnávaly pozoruhodně často. Proč? Možná proto, že mužský svět je od přirozenosti soutěživý, někdy až soupeřivý. Vyvstávají v něm celkem snadno otázky, kdo z nás je silnější, důležitější, vlivnější. A neleze se ubránit dojmu, že i v té bohulibé otázce, kdo je největší v království Božím, se skrývá onen mužský soupeřivý prvek. Nevím, jestli by potřeba takto se ptát vzešla také z ženského kolektivu. Z mužského vyšla. A je to asi skutečně bližší mužům zabývat se otázkami moci, vlivu, postavení, kdo stojí výš než druhý, a jak se na ta „vyšší“ místa případně vyšplhat. Jistá soupeřivost a vzájemné poměřování sil jsou jistě přirozené. Ale přece často tyto projevy potřebují korekci. Ježíš tuto korekci učedníkům dává. Jak? Tím, že do popředí staví dítě a hovoří o „maličkých“. Neodmítl otázku učedníků na to, kdo je největší v království nebeském. Ale postavil doprostřed dítě a řekl: „*Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském*“ (v. 4). Tedy ano, když už máte tu potřebu se ptát, kdo je největší, tady si vezměte vzor. V dítěti. Těžko říci, jak si tu cestu k velikosti představovali, ale patrně smýšleli typicky mužsky. Tedy ve smyslu výkonnostním: něco velkého vykonat, někým důležitým se stát. Zkrátka jak na zemi, ta na nebi. Tady na zemi to neznali jinak. Velkým je kdo? Ten, kdo učinil nějaký velký, významný skutek, kdo dosáhl mimořádného úspěchu ve svém oboru, ten, kdo se vypracoval na špičku, ten, kdo významně ovlivnil svět apod. Je možné, že tak nějak podobě uvažovali i učedníci, když se zajímali o to, kdo je mezi nimi největší, kdo je velký v nebi. Ježíš přistoupil na tu mentalitu – velký či největší. Ale cesta, která podle něj vede k té velikosti, je úplně protikladná, k tomu, co je v tomto světě běžné. Mluví o obrácení a o pokoře, a staví doprostřed dítě: „*Kdo se pokoří a bude jako toto dítě...*“ Ale bude vůbec někdo ochoten vydat se tou cestou, která zde nastínil – cestou dítěte, cestou „maličkých“?

2. Cesta maličkých

Cesta dítěte, cesta maličkého, totiž z principu věci vůbec není výkonnostně laděna. Někdy se přemýšlí nad tím, co tím Ježíš myslel, když postavil doprostřed dítě. Poukazuje se na dětskou důvěru, dychtivost, schopnost a ochotu učit se novým věcem apod. A jistě to má svůj význam. Ano, takto máme i my přistupovat k Bohu. Ale v souvislosti té touhy po prvenství můžeme připojit ještě jeden rozměr. A tím je právě to, že existence dítěte není postavena výkonnostně. Dítě nemusí napřed odvést nějaký výkon, abychom je přijali a pečovali o ně. Právě naopak, alespoň do určitého věku, je dítě zcela závislé na svých rodičích. Nemůže vlastně učinit nic, čím by přispělo ke společné obživě. A možná toto chtěl Ježíš učedníkům nějak předat, když se ptali po té velikosti. Žijete ve světě soutěže, neustále musíte něco plnit, o něco se zaslouhat, bojovat, podávat výkon, a tak se někam posouvat. Váš život je tak v neustálém výkonnostním vleku. Musíte si spoustu věcí vybojovat a zasloužit. Život vás v tom nijak nešetří. A je to někdy nesmírný tlak na tu výkonnost. Tlak, který na nás doléhá z vnějšku, z nároků v práci, ve škole atd. Ale ten tlak někdy vytváříme i sami v sobě. Sami vůči sobě můžeme být neskutečně výkonnostně zaměřeni. V nás samých může stále zaznívat: „musíš a měl bys a ještě bys měl“. Ale tím, že Ježíš staví doprostřed dítě a říká, jestliže budete jako toto dítě, tak chce možná sdělit, že k Pánu Bohu a k tomu stát se velkým v jeho očích, vede jiná cesta než cesta zásluh a výkonů. Kdo se obrátí, pokoří se a bude jako toto dítě – ten bude v nebeském království největší. Pokora a obrácení se k Bohu, důvěra a přijetí toho, co pro nás připravil a vykonal Pán Bůh sám, ne co jsme vykonali my sami.

To bývá kámen úrazu nejen pro svět mužský, který bývá tak často výkonnostně zaměřen, ale obecně bývá pro člověka tato cesta obtížně pochopitelná. Tak jak jsme zvyklí ze svého života, myslíme si, že i ve

vztahu k Bohu a věčnosti se musíme prokázat nějakým výkonem. Ano, v Bibli je řada výzev k tomu, abychom přinášeli hojné ovoce dobrých skutků, abychom konali skutky, které nám připravil Pán, abychom byli horliví v Božím díle. Apoštol Pavel píše o tom, že se více než druzí napracoval, apod. Život křesťanský jistě nemá být životem lhostejným a lenošným. Ale přece je zde velký rozdíl. Proč sloužíme Bohu a lidem? Chybou a velkým neporozuměním by bylo to, kdybychom si svou službou chtěli zasloužit Boží přízeň a přijetí. Když budu hodně konat pro Pána Boha, tak mě jistě přijme a třeba i povýší. A čím více toho vykonám, tím to budu mít u Pána Boha lepší. Tento postoj bývá nevyslovený. Možná by to nikdo takto nahlas neřekl. A přece tento postoj může být častější, než se zdá. To, co nás uhání v tomto světě, bývá tak silné a tak zakořeněné, že to nějak až podvědomě vtahujeme i do svého vztahu k Bohu. Ten pocit, že bych si měl u Pána Boha něco zasloužit, něco Pánu Bohu předložit, nějaký pěkný seznam.

Ježíš tyto možná nevyslovené výkonnostní představy svých učedníků koriguje. Tím, že postaví doprostřed dítě, obrací tu logiku světa v pravý opak. U Boha stačí být dítětem. A u Boha lze být vlastně jediné dítětem. Zvláštním a závažným způsobem to Ježíš zdůrazní a podtrhne: „*Amen, pravím vám, jestliže se neobrátíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského*“ (v. 3). Tedy nejenže se nestane největším v Božím království, pokud se neobrátí a nepřijde k Bohu jako dítě, ani do toho Božího království nevstoupí.

Být jako děti jistě neznamená stát se nějak infantilními a nedospělými. Ale možná je zde podtržen právě ten prvek, že k Pánu Bohu nemůžeme přijít na základě svých skutků a zásluh, na základě nějakého líbivého soupisu, který bych Bohu předložil a pochlubil se jím. Špatně bychom pochodili, kdybychom chtěli spoléhat na svou vlastní spravedlnost a zbožnost. Všichni jsme dlužníky Božími. Přes všechny snahy a dobrou vůli zůstáváme mnoho a mnoho dlužni. A náš dluh je nesplatitelný. Splatil jej za nás zcela a beze zbytku někdo jiný, Ježíš sám. My jsme se odcizili se Bohu a nebi. A odcizení zůstáváme, dokud nejsme znovu nalezeni. Dokud nepřijdeme k Bohu cestou maličkých, cestou dítěte.

3. Obrácení a pokora

K tomuto postoji dítěte ovšem člověk nedospívá vždycky snadno. Pořád se nám tam tlačí ta potřeba zasloužit si. Někdy se lidem až přičí, že Bůh pro ně a pro jejich spásu učinil všechno a oni k tomu nemohou nic přidat. Je to nepochopitelné. Takhle to ve světě a v životě nechodí. Snad jediné ve světě dětí. Dítě se ochotně a rádo a bez problémů nechá obdarovat. Proto Ježíš hovoří také o *obrácení a pokoře*. Obrácení je změna směru. V naší souvislosti: přestat se ve věcech spásy orientovat na sebe, na svůj výkon a své zásluhy a otevřít se Božímu přijetí. Nechat se obejmout láskou milosrdného Boha. Nechat se naplnit a obdarovat spásou. Učinit tak může jenom ten, jak tam říká Ježíš, „*kdo se pokoří (a bude jako toto dítě)*“. Kdo se pokoří. Skutečně to vyžaduje pokoru uznat, že nemohu ke své spáse a přijetí Bohem nic učinit, nic přidat, že všechno je jen jeho milost. Že pokud chci od Boha něco přijmout, mohu tak učinit jen, že to přijmu jak dar, že se nechám obdarovat.

To tolik nechápali farizeové a zákoníci, a to naopak tolik chápali celníci a nevěstky v Ježíšově okolí. Farizeové, tedy ti nejzbožnější, Ježíšově cestě asi nejméně rozuměli. Nedokázali pochopit ten skandální prvek v evangeliu, že Bůh chce přijmout všechny lidi bez jejich zásluh, jen ze své lásky a milosti, jen pro oběť svého milovaného Syna, Pána Ježíše, který dal svůj život za nás za všechny. A co my? My to smíme a můžeme jediné ve víře přijmout. Plně se otevřít tomu velikému Božímu přijetí. Lidem to přijde často laciné. Opravdu mě Bůh přijímá takto? Zdarma? Co je zadarmo, bývá lidem podezřelé. Zadarmo to ale jistě není. Cenu však do krajnosti zaplatil Ježíš obětí svého života. Cena našeho vykoupení a spásy byla drahá tak, že to nedokážeme vůbec vyjádřit. Boha naše spása stála vše. To proto, že my sami, nikdo z nás, jsme nebyli schopni vykoupit sami svůj život. Přijmout to však znamená obrácení a pokoření, znamená to naruby v sobě zpřevrátit výkonnostní nastavení přejatá z tohoto světa. Dát sám sebe do závorky, sestoupit z piedestalu, stát se „maličkým“ a nechat se obdarovat Boží milostí.